

OPINIA DENDROLOGICZNA

wraz z programem prac pielęgnacyjnych wybranych drzew
rosnących na działce 277/1

Zespołu Pałacowo – Parkowego w Olbiecinie

Nr ew. działki: 277/1

Nr rejestru zabytków : A/285

Zamawiający: Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Olbiecinie

23-230 Olbiecin

Sporządziła: inż. Irena Choroszyńska

Irena Choroszyńska

Lublin, sierpień 2025 r.

RZECZPODZNAWCA
SN-TILTO
w zakresie:
Dendrologia i ochrona prawna drzew
inż. Irena Choroszyńska

Spis treści	Str.
I. Podstawa opracowania	2
II. Cel i zakres opracowania	2
II.1. Położenie i stan istniejący	2
II.2. Krótki rys historyczny	3
II.3. Ocena stanu zachowania wraz oceną stanu zdrowotnego	4
II.4. Program prac pielęgnacyjnych	12
Część graficzna - Mapka sytuacyjna	14

I. Podstawa opracowania.

Podstawę opracowania stanowią:

- Umowa o dzieło
- Fragment mapki sytuacyjnej ,
- Wizja lokalna i pomiary dendrometryczne
- Dokumentacja fotograficzna

II. Cel i zakres opracowania.

Celem opracowania jest ocena stanu zachowania i stanu zdrowotnego oraz wykazanie drzew przewidzianych do usunięcia i wymagających przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych na działce o nr 277/1, znajdującej się na terenie zabytkowego parku Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Olbięcinie.

Ocena stanu zachowania i stanu zdrowotnego drzew podyktowana została stratami i uszkodzeniami drzewostanu parkowego w wyniku gwałtownej burzy w pierwszej dekadzie czerwca 2025 r. Przeprowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych przyczyni się do wyeliminowania zagrożenia bezpieczeństwa użytkowników parku oraz poprawi stanu zdrowotny dotkniętych huraganem drzew.

W zakres niniejszej opinii wchodzi:

1. Położenie i stan istniejący
2. Krótki rys historyczny
3. Ocena stanu zachowania wraz oceną stanu zdrowotnego dla każdego z drzew z osobna wraz z dokumentacją fotograficzną

II.1. Położenie i stan istniejący

Wieś Olbięcin położona jest nad rzeką Tuczyn w gminie Trzydnik Duży, w powiecie kraśnickim, w województwie lubelskim. Zespół pałacowo – parkowy zlokalizowany jest w północnej części wsi Olbięcin. Znacznie przekształcone zabytkowe obiekty zespołu otoczone są parkiem krajobrazowym. W 2022r. i 2024r. sporządzono opinię dendrologiczną wraz z programem prac pielęgnacyjnych wybranych drzew , rosnących na terenie zabytkowego parku. Zrealizowano po części prace pielęgnacyjne przy drzewostanie wskazane w tych opiniach. W wyniku złych

warunków atmosferycznych (silne porywiste wiatry, opady deszczu, wyładowania atmosferyczne), choroby pochodzenia organicznego, wszelkiego rodzaju infekcje, żerowanie szkodników oraz starzenia się drzew, stan zdrowotny wielu drzew uległ pogorszeniu. Na terenie parku obserwuje się powalone drzewa (kasztanowiec biały – pomnik przyrody o obwodzie pnia 390 cm, rosnący w północno – zachodniej części założenia, przy budynku gospodarczym), pozostałe pnie po wyłamanych koronach (świerk rosnący przy zachodniej granicy założenia parkowego oraz drzewa z wyłamanym przewodnikami, konarami i zniszczonymi koronami. Zły stan zdrowotny wykazują pomniki przyrody. Poddane opinii drzewa, które zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia rosną w otoczeniu budynku szkoły, obiektów towarzyszących, boisk, placów zabaw i głównych ciągów komunikacyjnych. Drzewa te wymagają w trybie pilnym przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych.

II.2. Krótki rys historyczny

W 1787 r. w istniejącym folwarku przez członków rodziny Wybranowskich wybudowany został murowany budynek zwany Arką, a następnie mały dworek (najprawdopodobniej drewniany). Arka powstała w celu ugoszczenia mającego tu przybyć Stanisława Poniatowskiego wraz z podkomorzym Lubelskim i kasztelanem Sandomierskim. Na początku XIX w. majątek Olbęciński przejęła rodzina Kaczkowskich, a po nich przeszedł on w ręce rodziny Gintowtów. Po rodzinie Gintowtów majątek wraz z folwarkiem przeszedł w ręce Romanowa Okulicza Kozaryna. Ostatecznie w 1872 r. majątek nabył Tadeusz Kowalski i to on doprowadził folwark do rozbudowy. Miejsce starego dworu zajął wtedy murowany mały pałacyk otoczony parkiem. Stare folwarczne budynki zastąpione zostały nowymi i dobudowany został młyn, cegielnia i gorzelnia. W roku 1908 majątkiem zarządzał nowy właściciel Adam Klementowicz. Po jego śmierci włości przejęła jego córka. W 1935 r folwark nabyli Jadwiga i Jerzy Rudliccy i byli jego właścicielami aż do II wojny Światowej. Po zakończeniu II wojny Światowej majątek w Olbęcinie przejęło państwo. Pałac był bardzo zniszczony, gdyż w czasie działań wojennych w pałacu mieścił się szpital. Rezydujący w nim żołnierze rosyjscy poczynili znaczne szkody czasie działań wojennych wiele cennych drzew rosnących na terenie okalającego parku ucierpiało lub też zostało usuniętych. Przez kilka lat po wojnie nie podejmowano decyzji w sprawie dalszych losów majątku. Budynek zwany „Arką” przebudowano w 1948 r. Budynek pałacu na potrzeby Oświaty przekazano w 1949r.

W 1960 r. pałac został gruntownie przebudowany i zamieniony na oficynę, w której mieściła się szkoła specjalna. W budynkach gospodarczych po wojnie mieścił się PGR. Dziś niektóre budynki gospodarcze są dalej wykorzystywane. W chwili obecnej przebudowany budynek nie przypomina pałacu i mieści się w nim Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy.

II.3. Ocena stanu zachowania wraz z oceną stanu zdrowotnego drzew.

Opinią dendrologiczną objęto 7 drzew (w tym cztery pomniki przyrody) rosnących w najbliższym otoczeniu rozbudowanego dworu. Drzewa te wykazują złą kondycję zdrowotną, zagrażają bezpieczeństwu użytkowników i wymagają pilnej interwencji. Objęte formą ochrony drzewa to dwa modrzewie europejskie / *Larix decidua*/, dąb szypułkowy /*Qercus robur*/ i lipa krymska /*Tilia euchlora*/. Drzewa te objęte opinią dendrologiczną w 2022r. niepoddane zostały zabiegom pielęgnacyjnym.

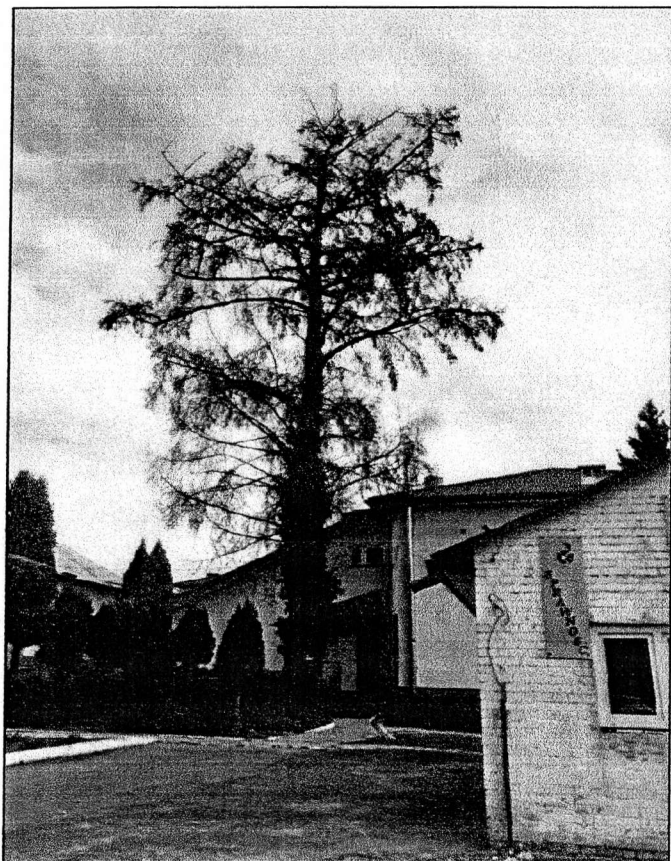
Jak wynika z przepisów Ustawy o ochronie przyrody obowiązek pielęgnacji i ochrony drzew wynika z faktu, że pomniki przyrody są formą ochrony przyrody, a gminy są odpowiedzialne za ich utrzymanie. Ustawa o ochronie przyrody (art. 45 ust. 2, pkt. 1 mówi, że prace wykonywane na potrzeby ochrony przyrody, w tym pielęgnacje pomników przyrody, wymagają uzgodnienia z organem, który ustanowił daną formułę ochrony. W przypadku pomników przyrody ustanowionych przez radę gminy następuje w formie uchwały rady gminy. Art. 44 Ustawy o ochronie przyrody mówi również, że to właściciele nieruchomości, na których znajdują się pomniki przyrody są zobowiązani do ochrony, ale gminy ponoszą odpowiedzialność za ich utrzymanie.

Diagnostyka zdrowotna drzew wykonana została przez ocenę wizualną VTA (VisualTree Assessment) , która polega na ocenie widocznych symptomów utraty stanu zdrowotnego, biorąc pod uwagę rodzaj i wielkość uszkodzeń, występowania patogenów i oceny statyki drzew. Stan statyczny (mechaniczny) określono na podstawie budowy korony, pokroju drzewa, jakości i ilości rozwidleń, stopnia pochylenia, możliwości rozłamań, a także złamań w wyniku istniejących ubytków.

Oceny stanu zachowania wraz z opisem stanu zdrowotnego i proponowanymi zabiegami pielęgnacyjnymi dokonano dla każdego z drzew oddzielnie. Wizji lokalnej

w terenie dokonano 31 lipca 2025r. Podczas wizji lokalnej dokonano pomiarów dendrometrycznych oraz sporządzono dokumentację fotograficzną. Lokalizację drzew objętych opinią wskazano na mapce sytuacyjnej, oznaczając je numerem zgodnym z opisem.

Modrzew europejski */Larix decidua/* - nr 1 - Pomnik przyrody

Fot. 1. Modrzew europejski nr 1.

Dane dendrometryczne:

- Obwód pnia na wys. 130cm – 274 cm
- Zasięg rzutu korony – 7 m
- Orientacyjna całkowita wysokość - 16m

Drzewo objęte opinią dendrologiczną w 2022r. Nie poddane pełnym zabiegom pielęgnacyjnym.

Drzewo rośnie przy wejściu do budynku byłej oranżerii. Wykazuje bardzo zły stan zdrowotny. Bliskość budynku nie wpływa korzystnie na stan zdrowotny drzewa, a w szczególności na jego system korzeniowy. Pień drzewa do wys. 6 m porośnięty bluszczem */Hedera helix/*.

Dolna część korony drzewa silnie zredukowana poprzez cięcia konarów w związku z kolizją z budynkiem i jego dachem.

Obserwuje się tu liczne kikuty ciętych i uschniętych połamanych konarów. Korona rzadka w części wierzchołkowej liczny posusz.

Oceniając witalność drzewa przyjęto fazę rezygnacji 3 – zamierania korony z uwagi na liczny posusz i zamieranie budujących koronę konarów konstrukcyjnych w wierzchołkowej jej części.

Ocenę witalności drzewa określono wg. skali Roloffa (1909).

Skala Roloffa – ocena witalności drzewa

- 0 - faza eksploatacji intensywnego rozwoju korony

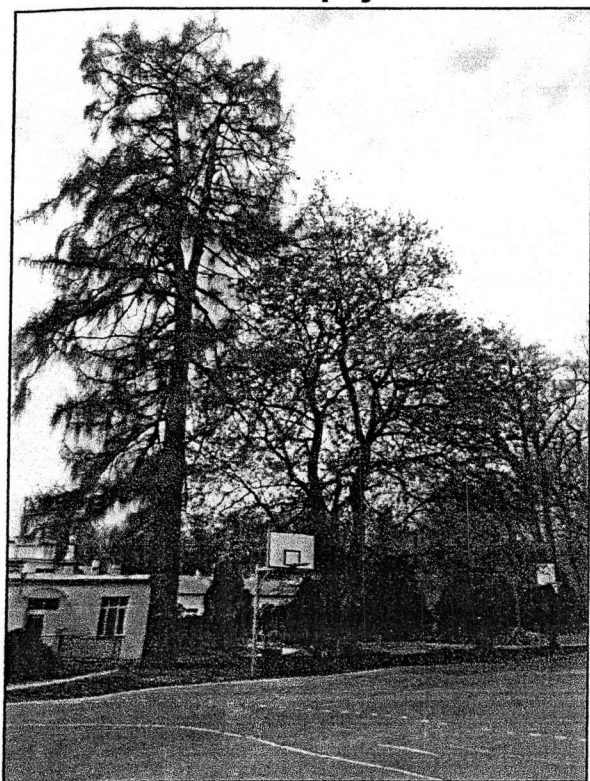
- 1 – faza degeneracji – intensywnego rozwoju korony
- 2 – faza stagnacji – braku rozwoju korony
- 3 – faza rezygnacji – zamierania korony
- 4 – faza drzewa martwego

Drzewo wymaga pilnej interwencji gdyż zagraża bezpieczeństwu użytkowników i mieniu. Faza rezygnacji - zamierania korony pozwala rozważać usunięcie drzewa, gdyż stanowi zagrożenie dla ludzi i mienia. Drzewo powinno być monitorowane.

Pomnikowe, okazałe drzewo stanowiące dziedzictwo oraz bogactwo narodowe, o szczególnej wartości przyrodniczej, kulturowej czy historycznej wymaga przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych, polegających na dokonaniu cięć sanitarnych tj, usunięciu konarów i gałęzi suchych, chorych, nadłamanych i ocierających się w celu poprawy jego zdrowotności i odciążenia korony, czynników eliminujących zagrożenie dla ludzi i mienia.

Wszelkie prace związane z pielęgnacją drzewa należy wykonać przez uprawnione firmy arborystów pod kierunkiem inspektora nadzoru leczenia i pielęgnacji drzew.

Modrzew europejski /*Larix decidua*/ - nr 2 - Pomnik przyrody

Dane dendrometryczne:

- Obwód pnia na wys. 130cm – 322cm
- Zasięg rzutu korony – 8 m
- Orientacyjna całkowita wysokość - 18m

Drzewo objęte opinią dendrologiczną w 2022r. Nie poddane zabiegom pielęgnacyjnym.

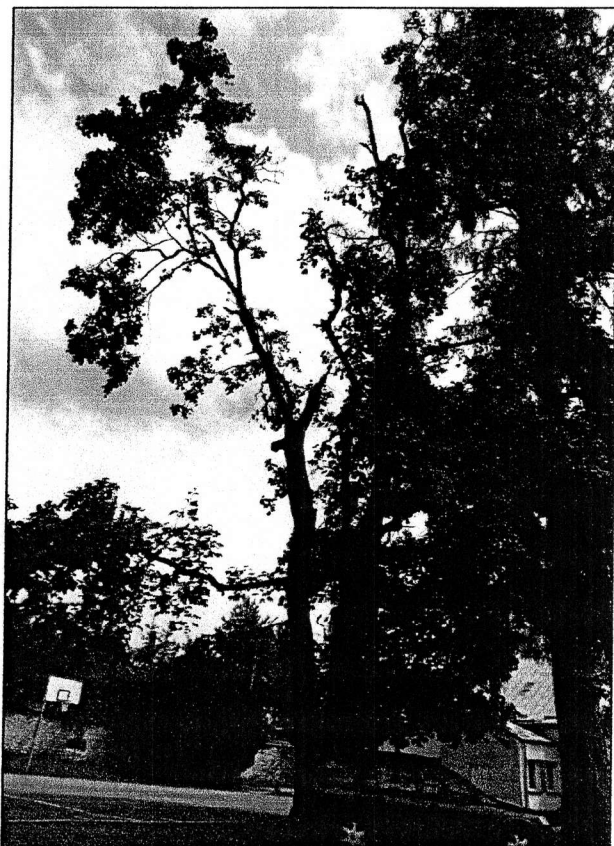
Drzewo rośnie przy boisku szkolnym. W wyniku niesprzyjających warunków atmosferycznych w koronie drzewa obserwuje się posusz oraz liczne kikuty ciętych, połamanych, uschniętych konarów.

Fot. 2 (2022r.). Modrzew europejski nr 2.

Drzewo z uwagi na swą lokalizację zagraża bezpieczeństwu korzystających z boiska dzieci. W celu wyeliminowania zagrożeń i ochrony pomnikowego drzewa wymaga w

trybie pilnym przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych, polegających na przeprowadzeniu cięć sanitarnych,

Klon czerwony /*Acer rubrum* / - nr 3

Dane dendrometryczne:

- Obwód pnia na wys. 130cm – 292 cm
- Zasięg rzutu korony – 10 m
- Orientacyjna całkowita wysokość - 16m

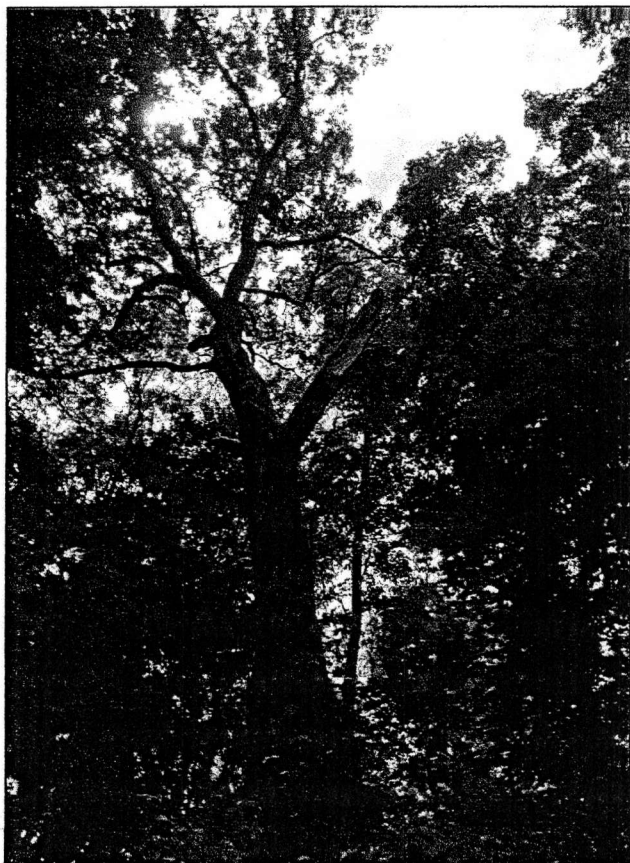
Drzewo rośnie przy boisku szkolnym. W wyniku niesprzyjających warunków atmosferycznych w czerwcu 2025 r. została w 50% zniszczona korona drzewa. W szczątkowej koronie obserwuje się kikuty połamanych konarów i gałęzi oraz połamane konary w części wierzchołkowej jednego z przewodników. W 2022 r.

Fot. 3. Klon czerwony nr 3.

Ogołocone z dużych konarów drzewo narażone jest na złamania wyciągniętych konarów konstrukcyjnych w czasie porywistych wiatrów.

Drzewo objęte było opinią dendrologiczną lecz nie poddane zabiegom pielęgnacyjnym m.in. nie założono zalecanego wiązania elastycznego pomiędzy dwoma potężnymi przewodnikami. Tak duże straty w całej masie korony nie budzą nadziei na jej odbudowie. Fotografia nr 2 umieszczona powyżej obejmuje przedmiotowe drzewo (drugie od lewej) na której widać rozpiętość korony w 2022r. Wg skali Roloffa ocenia się vitalność drzewa jako fazę rezygnacji tj. zamierania korony. Drzewo należy wnioskować do usunięcia.

Klon jawor /*Acer pseudoplatanus* / - nr 4

Dane dendrometryczne:

- Obwód pnia na wys. 130cm – 167 cm
- Zasięg rzutu korony – 10 m
- Orientacyjna całkowita wysokość - 20m

Drzewo rośnie przy ciągu komunikacyjnym w północnej części założenia parkowego. W koronie drzewa obserwuje się liczny posusz konarów i gałęzi oraz kikuty pozostałe po złamanych konarach. Korona jednostronna. Na wys. 8 m złamany u nasady korony konar o średnicy 30 cm . Drzewo wymaga przeprowadzenia cięć sanitarnych.

Fot. 4. Klon jawor nr 4.

Robinia akacjowa /*Robinia pseudoacacia* / - nr 5

Dane dendrometryczne:

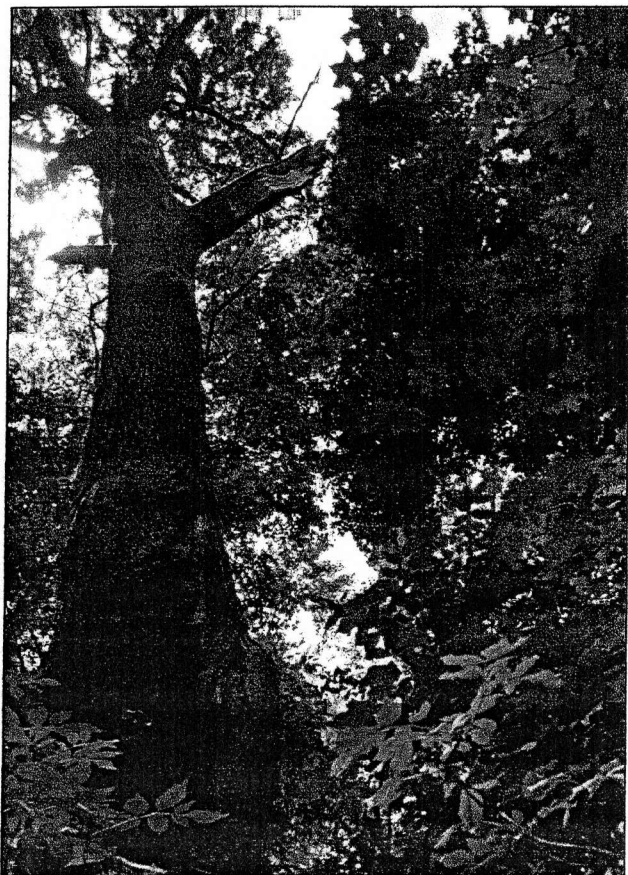
- Obwód pnia na wys. 130cm – 180 cm
- Zasięg rzutu korony – 10 m
- Orientacyjna całkowita wysokość - 16m

Drzewo rośnie w zachodniej części założenia parkowego. W koronie drzewa 30% posuszu konarów i gałęzi, szczególnie w dolnej partii korony.

Fot. 5. Robinia akacjowa nr 5.

Ocenę witalności drzewa określono wg. skali Roloffa (1909). Faza rezygnacji - zamierania korony wymaga monitorowania drzewa. W celu wyeliminowania zagrożenia należy przeprowadzić cięcia sanitarne.

Dąb szypułkowy /*Qercus robur* / - nr 6 - Pomnik przyrody

Fot. 6. Dąb szypułkowy nr

Dane dendrometryczne:

- Obwód pnia na wys. 130cm – 472cm
- Zasięg rzutu korony – 10 m
- Orientacyjna całkowita wysokość - 20m

Drzewo w bardzo złej kondycji zdrowotnej.

Rozległa destrukcja pnia w części odziomkowej. W dolnej części pnia rozległy ubytek wgłębny z postępującą destrukcją drewna. Korona rzadka jednostronna z licznym posuszem konarów i gałęzi. W koronie liczne kikuty odłamanych konarów.

Drzewo uwzględnione w opinii 2022r lecz nie poddane zabiegom pielęgnacyjnym.

Fot. 7. Rozległa destrukcja drewna w części odziomkowej.

Drzewo wymaga pilnej interwencji, gdyż zagraża bezpieczeństwu. Na podstawie klasyfikacji FRC (Failure Risk Classification) opracowanej przez ISA –SIA. Drzewo wg. klasyfikacji FRC sklasyfikowano jako CD- wysokiego ryzyka upadku z uwagi na rozległy ubytek pnia i rozległej destrukcji drewna w części odziomkowej.

Klasyfikacja FRC – ryzyko upadku drzewa

- A - nieznaczne ryzyko
- B - niskie ryzyko
- C - umiarkowane ryzyko
- CD – wysokie ryzyko
- D - drzewo nie rokuje na przeżycie wskazane do wycinki

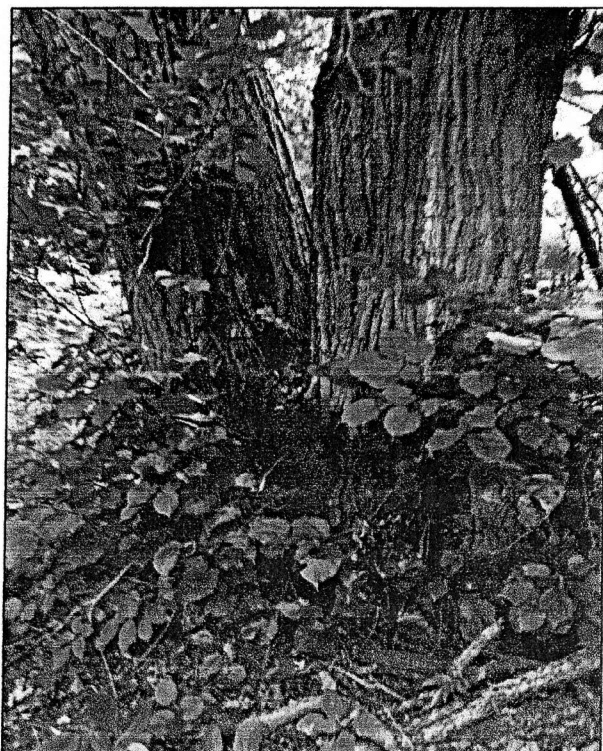
Ocenę vitalności drzewa określono wg. skali Roloffa (1909) na fazę rezygnacji – zamierania korony.

Skala Roloffa – ocena vitalności drzewa

- 0 - faza eksploatacji intensywnego rozwoju korony
- 1 - faza degeneracji – intensywnego rozwoju korony
- 2 - faza stagnacji – braku rozwoju korony
- 3 - faza rezygnacji – zamierania korony
- 4 - faza drzewa martwego

Należy rozważyć usunięcie drzewa

Lipa krymska / *Tilia euchlora*/ - nr 7 - Pomnik przyrody

Dane dendrometryczne:

- Obwód pnia na wys. 130cm – 330 i 270cm
- Zasięg rzutu korony – 10 m
- Orientacyjna całkowita wysokość - 20m

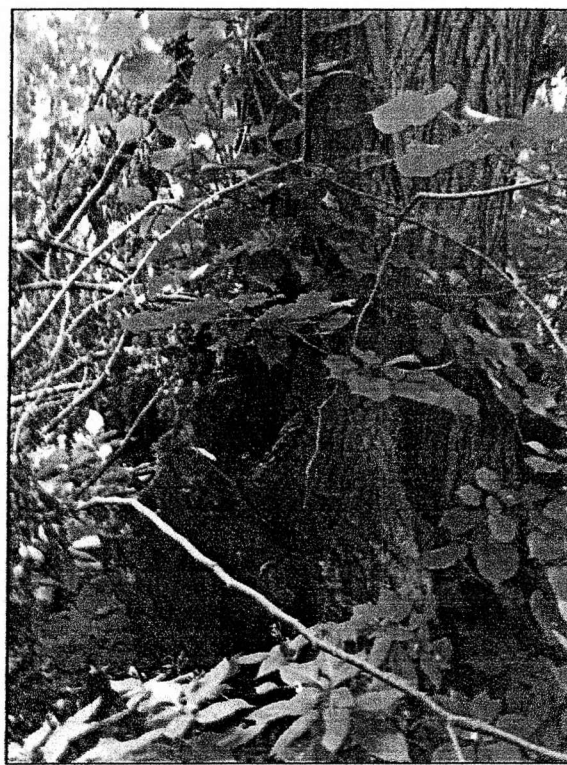
Drzewo rośnie nad ścieżką edukacyjną, biegnącą do dolinki i trasy biegowej.

Drzewo zbudowane jest z dwóch pni zrosniętych ze sobą do wys. 0.8m, rozwidlonych pod kątem ostrym. W odziomku w całkowitym rozkładzie obserwuje się pozostałość po trzecim pniu.

Fot. 8. Lipa krymska nr 7.

Fot. 9. Lipa krymska nr 7 – złamany przewodnik

Fot. 10. Lipa krymska nr 7. W rozkładzie trzeci pień.

Fot. 11. Lipa krymska nr 7. Złamany konar u nasady korony.

Drzewo wymaga pilnej interwencji, gdyż zagraża bezpieczeństwu. Na podstawie klasyfikacji FRC (Failure Risk Classification) opracowanej przez ISA –SIA. Drzewo wg. klasyfikacji FRC sklasyfikowano jako C - umiarkowanego ryzyka upadku z uwagi na ubytek pnia i rozległej destrukcji drewna oraz nieprawidłowej budowy (ustawienie przewodników pod kątem ostrym).

Ocenę witalności drzewa określono wg. skali Roloffa (1909) na fazę rezygnacji – zamierania korony.

W celu wyeliminowania zagrożeń należy przeprowadzić prace pielęgnacyjne polegające na przeprowadzeniu cięć sanitarnych.

II. 4. Program prac pielęgnacyjnych

Dokonanie cięć sanitarnych w koronie drzewa

Cięcia sanitarne polegają na usunięciu z korony drzewa gałęzi suchych, chorych nadłamanych i ocierających się o inne. Przy usuwaniu gałęzi martwych należy zwrócić szczególną uwagę na to, aby nie uszkodzić tkanki żywej wytworzonej zazwyczaj u nasady tkanki martwej.

Usuwanie suchej lub obumierającej gałęzi.

Płaszczyzna cięcia powinna znajdować się jak najbliżej wydętnej Obrączki (zwanej w tym stadium już „kołnierzem pożegnalnym”) i prowadzona bez jej naruszenia.

Usuwanie gałęzi bez widocznej obrączki

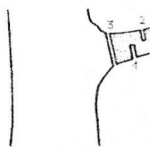
Płaszczyzna cięcia zaczyna się u góry na zewnątrz jest jak najbliżej pnia, ale bez jego naruszenia. W przypadku wątpliwości lepiej jest prowadzić ją bardziej „na zewnątrz”.

Usuwanie gałęzi z wrastającą gałęzią korowiny

Płaszczyzna cięcia zaczyna się u góry, tam gdzie zaczyna się krawędź korowiny i jest prowadzona jak najbliżej pnia, bez naruszenia go.

Skrócenie ciętej gałęzi – technika cięcia

Dla uniknięcia uszkodzenia pnia cięta gałąź musi być wstępnie skrócona.

Wykonuje się podcięcie **1**, następnie nadcięcie **2**. Dopiero pozostałą małą nasadę gałęzi usuwamy cięciem ostatecznym.

Dokonanie usunięcia drzewa

Usunięcie drzewa może nastąpić po uzyskaniu prawomocnej decyzji wydanej przez Służby konserwatorskie. Usunięcia drzew może dokonać specjalistyczna firma, po zapoznaniu się z „Instrukcją BHP przy podcinaniu i ścinie drzew”, która to określa

kto może dokonywać ścinki drzew, jakie należy mieć uprawnienia i badania w jaki sposób dokonywać ścinki, kiedy nie można wykonywać ścinki itp.

Zakres robót w przypadku wycinki drzewa

obejmuje następujące prace:

- Wycinka metodą sekcyjną jeśli drzewo zlokalizowane jest w sąsiedztwie drzew przeznaczonych do adaptacji lub elementów adaptowanych
- Ścięcie drzew przez wstępne podcięcie i obalenie za pomocą odciągów z bezpiecznej odległości w przypadku pozostałych drzew
- Przewrócenie reszty pnia przy użyciu liny.
- Pocięcie pnia na odcinki dogodne do transportu.
- Ułożenie gałęzi i konarów w stosy.
- Zasypanie dołu dostarczoną ziemią żyzną jeśli dół zlokalizowany jest w obrębie projektowanego terenu zieleni.
- Ubicie i wyrównanie zasypanego dołu.
- Wywiezienie urobku do miejsc do tego przeznaczonych i zagospodarowanie części urobku na miejscu wg szczegółowych wskazań w specyfikacji lub inspektora nadzoru.
- Zasypanie dołu dostarczoną ziemią żyzną jeśli dół zlokalizowany jest w obrębie projektowanego terenu zieleni
- Ubicie i wyrównanie zasypanego dołu
- Wywiezienie urobku do miejsc do tego przeznaczonych i zagospodarowanie części urobku na miejscu wg szczegółowych wskazań w specyfikacji lub Inspektora Nadzoru.

Sporządziła : inż. Irena Choroszyńska

OŚRODEK SZKOLNO - WYCHOWAWCZY W OLBIECINIE

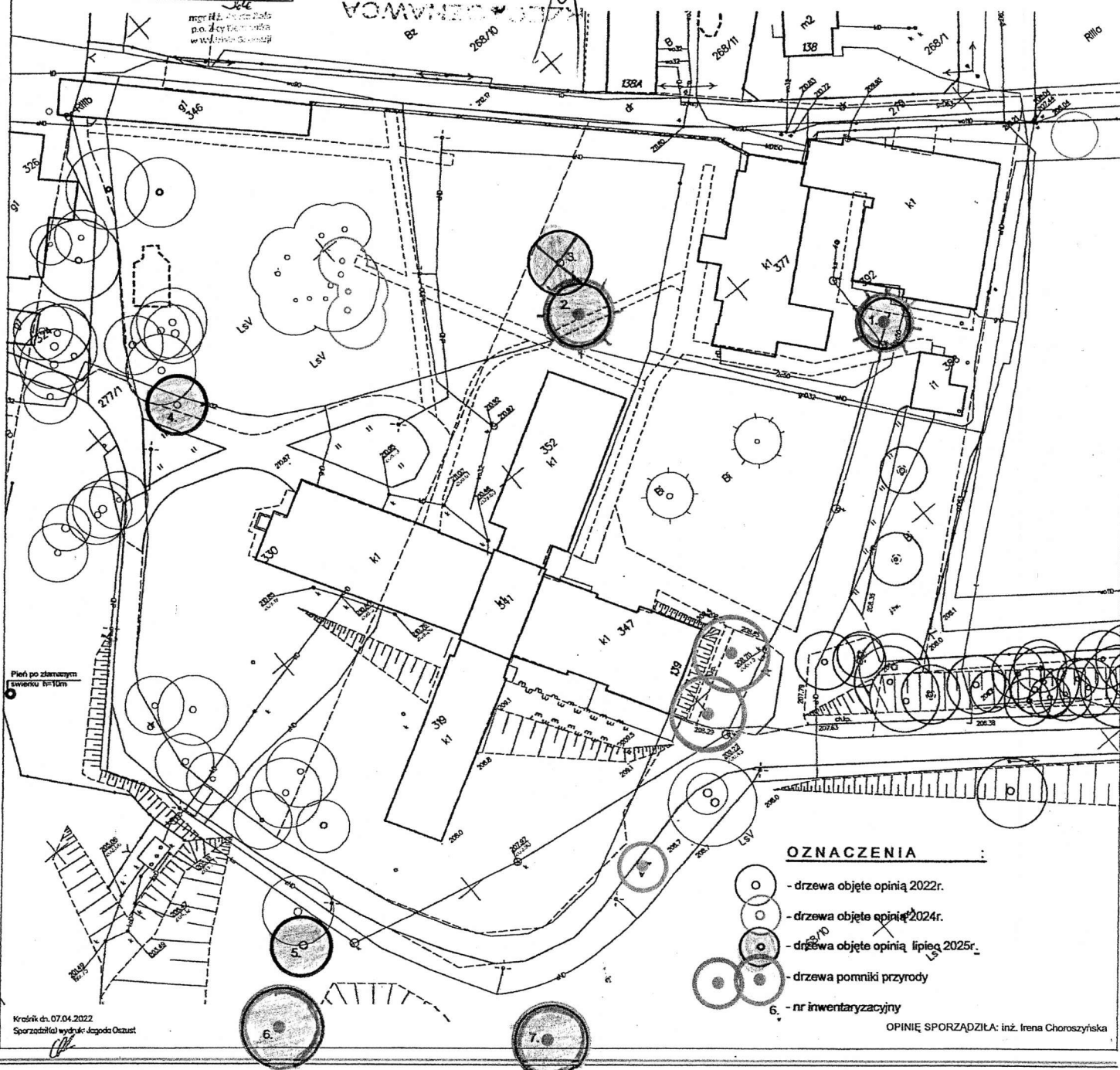
GK.6542.1.SGS 2022

Pozwiedzenie zgodności niniejszej kopii z treścią materiału państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego	
Organ prowadzący państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny	Starosta krajeński
Nazwa materiału zasobu	m. zasadnicza
Identyfikator ewidencyjny materiału zasobu	072.04.1/2014
Data wykonania kopii	07-04-2022
Imię, nazwisko i podpis osoby reprezentującej organ	Z up. ST. BORYS

WYCHOWAWCZY
W OLBIECINIE
WYCHOWAWCZY
W OLBIECINIE

MAPA ZASADNICZA
Seksje mapy: 7.144.30.25.1.3; 7.144.30.25.1.4

UWAGA:
Na przedstawionym obszarze obowiązuje mapa w skali 1:1000.
SKALA 1:500

OZNACZENIA :

- 1 - drzewa objęte opinią 2022r.
- 2 - drzewa objęte opinią 2024r.
- 3 - drzewa objęte opinią lipiec 2025r.
- 4 - drzewa pomniki przyrody
- 5 - nr inwentaryzacyjny